



בית נאמן

נמסר במוצ"ש פרשת תרומה ד' באדר א' תשע"ז

נושאי השיעור:

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע בשידור ישיר את שיעורו של מרן שליט"א בערוץ קול ברמה. או ב'קול נאמן': 079-9-367-367 או ב'קול בית נאמן': 079-9270505

בעקבות המצב, השיעור מועבר בשידור חי בלבד.

בשעה 21:00

א. תענית חתן ביום חופתו. ב. "ממשה עד משה לא קם כמשה". ג. ההבדל בין זכר לזכרון ובין עצב לעצבון. ד. הרמב"ם מלבד ההלכות ייסד גם את י"ג עיקרי האמונה וכתב מה נכלל בתרי"ג מצוות. ה. פיוט "גדל אלקים חי" אמירתו ומשקל השיר. ו. מה הם יתד ותנועה? ז. ביאור מיוחד לפיוט "גדל אלקים חי" הבנוי על יסודות האמונה. ח. ניקוד שוא במשקל השיר. ט. סדר שתית בני הבית מכוס הקידוש. י. סדר בציעת וחלוקת הפת. יא. פיוט "אזמר בשבחין" שתקן רבנו האר"י. יב. ואהביו כצאת השם"ש בגבורתו - מרן הראש"ל רבי שלמה משה עמאר שליט"א.

אין בין התנאים והאמוראים שם משה

ב. גם דברנו על הרמב"ם. ואמרנו הערה על מה שכתב מרן החיד"א בשם הגדולים שראה בספר כתב יד ישן שמה שאומרים "ממשה ועד משה לא קם כמשה" הכוונה שלא היה אחד מזמן משה רבנו ועד הרמב"ם שנקרא משה. והערתי על זה, שבטור או"ח (סוף סימן רס"ח) נמצא רב משה גאון. אבל אחר כך בדקתי בשם הגדולים, וראיתי שהוא הביא ענין זה בערך רב משה גאון. אם כן, לא נעלם מעיני החיד"א דבר זה, רק שהוא אומר שלא היה שום תנא או אמורא שנקרא משה, וזו אמת. אין בין התנאים והאמוראים לא שם משה ולא שם דוד, גם לא השם אברהם. יש אחד בגיטין (דף ב' ע"א) "תני אברם חזא". כלומר היה שונה ברייטא. וגם לא כתוב אברהם, כתוב אברם. השמות האלה משה, אברהם, ודוד לא מופיעים. אבל מה התכוון בעל הכתב יד שזה מה שאומרים "ממשה עד משה לא קם כמשה"? אני אסביר לכם.

פירושי: "ממשה עד משה לא קם כמשה"

ג. הגאון יעב"ץ בספרו מטפחת ספרים תוקף הרבה אנשים. תוקף את בעל אמונת חכמים, תוקף ספרי קבלה מסוימים, וגם תוקף את ספר מורה נבוכים של הרמב"ם. והוא אומר יעלה על הדעת שהרמב"ם יחבר ספר כזה?! לא יעלה על הדעת. ומה שאומרים דברי חנופה "ממשה עד משה לא קם כמשה" לא יתכן כדבר הזה. הרי ממשה רבנו עד הרמב"ם היו נביאים, תנאים, אמוראים. לא קם כמו הרמב"ם?! איך יתכן כבר הזה?! אלו דברי חנופה, דברי שקרים, דברים בטלים (מטפחת ספרים פרק ט'). הוא תקיף. מדבר בתקיפות רבה. אבל יש הסבר לזה. זה מה שאומר החיד"א, את מי אתה מביא מול הרמב"ם? נביאים? אין נביא בשם משה (חוץ ממשה רבנו). תנאים ואמוראים? אין תנא בשם משה, ואין אמורא בשם משה. בגאונים? יש משה, אין הכי נמי, אבל הרמב"ם והגאונים הם אותו ערך. ואפשר לומר שהוא עלה על הגאונים. איך אנחנו יודעים את זה? יש כמה פעמים שהרמב"ם חולק על הגאונים, והלכה כמו הרמב"ם⁵. אם כן הרמב"ם יכול להתחרות עם הגאונים. ולגבי תנאים ואמוראים אין אחד

תענית חתנים

א. שבוע טוב ומבורך. "משנכנס אדר מרבין בשמחה"¹. יש לנו כמה דברים להעיר על מה שאמרנו בעבר. דברנו² על חתן שרוצה להתענות בערב יום חופתו (כמו שנהגנו בחוץ לארץ), ואמרנו שגם בארץ ישראל שלא נהגו בזה כפי שהעיד מרן החיד"א (ברכי יוסף סי' ת"ע ס"ק ב'), מי שרוצה להתענות - תבוא עליו ברכה. אחר כך שמעתי אומרים: לא, אסור להתענות. אבל זה לא נכון. כי החיד"א (שם) באותו מקום שאמר שבארץ ישראל לא נהגו להתענות, אומר מכיון שהרבה מבני אשכנז ופולין רבבות אלפי ישראל נהגו להתענות ביום החתונה, לכן אם ירצה להחמיר, ראוי להתענות בערב פסח. ואע"פ שמדובר שם בחתן בכור בערב פסח, מ"מ גם בשאר ימות השנה הרוצה להתענות לאו איסורא קעביד. ועיין בשו"ת רב פעלים ח"ד סימן מ"א שכתב בנדונו "הנשמע כזאת שאם האדם יתענה יותר מכדי חיובו יקרא בור, והלואי שיתענה בכל יום". ומה שכתב בשו"ת יביע אומר ח"ג (אה"ע סוס"י ט') שהרוצים להחמיר בזה לא יפה עושים שהיא קולא הבאה לידי חומרא לדחות יו"ט שלו בשביל כך, ע"ש. היינו לפי מנהג ירושלים שעושים החופה ביום, וגם בזה פסק מרן ר' כלפון משה הכהן זצ"ל בשו"ת שואל ונשאל ח"ב (אה"ע סי' מ"ב) שיתענה עד החופה. ושכ"כ הרב חיי אדם. ע"ש. ולכן גם אם אדם עושה את החופה ביום, ולכאורה אפשר לומר זה יום שמחתו, למה שיתענה?! אבל בכל זאת, יכול להתענות, ולפני החופה יאכל. הרי בנוסח קבלת תענית שאומרים יום לפני כן במנחה, אומרים ככה: "הריני לפניך על תנאי בתענית יחיד למחר, מעלות השחר עד צאת הכוכבים (או עד תפלת ערבית). ואם לא אוכל או לא ארצה, כשאומר "מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר" אוכל להפסיק". ובמקרה כזה אם אדם יודע שהחופה תהיה בו ביום, לא יאמר עננו בתפלה³. אבל על פי רוב עושים את החופה בלילה, עד שהכלה מגיעה מהספריית... ומפלוגי ואלמוני, ועד שיצטלמו פה ויצטלמו שם, כבר שקעה החמה והחתן יוכל לטעום משהו, כדי שיהיה רגוע⁴.

1. השיעור נמסר בחודש אדר שנת התשע"ו.
2. בתחילה דיבר מרן שליט"א בדין הדלקת נרות שבת ע"י החשמל, והיות שכבר נדפסו הדברים בעלון מס' 16 אות י"ד ובספר השיעור עמ' רפ"ח (מתוך שיעור זה), התחלנו מהקטע הבא בדין תענית לחתן ביום חופתו. המערכת.
3. בדרך כלל אומרים "עננו" רק במנחה. בשחרית לא אומרים כי חוששים שמא יאחזנו בולמוס ולא יוכל לעמוד בתעניתו, ובמנחה יראה.
4. אנשים אומרים: לא, אם יצום בערב החופה שלו, אז בלילה הוא יהיה חלש. אבל הוא יהיה חלש יותר מהריקודים... מרקדים אתו עד שיכלו כוחותיו, לא צריכים לרקד יותר מדאי. עשר דקות רבע שעה מספיק. צריך לתת כח לחתן. היום נשאים עד חצות הלילה ויותר. בגר"בא היו נשאים עד השעה ארבע לפנות בוקר. פעם הרב יוסף בא-גד שליט"א ביקר בגר"בא, והוא מספר שהוזמן לחתונה שנערכה שם והגיע בשעה 11

בלילה, והוא אמר סליחה שהגעתי מאוחר. אמרו לו כאן מתחילים ב-11 וממשיכים עד הבוקר. הגעת בזמן...

5. למשל בשיעור חלה. רב סעדיה גאון ורב שריא גאון ורב האי גאון שיערו במשקל (שו"ת הגאונים שערי תשובה סי' מ"ו וסי' שכ"ו), אמרו ארבעים ושלוש וחומש כפול ח"ד דרהם (הגאונים כתבו באונקיות, אבל זה היינו הרן), עולה 777 דרהם. (וככה גם כותב הבן איש חי ש"א פרשת צו אות י"ט). ובא הרמב"ם וכתב פעמיים בפירוש המשניות (חלה פ"ב משנה ו' ועדיות פ"א משנה ב') שאין הולכים אחרי המשקל אלא משערים בנפח. והלכה כמו הרמב"ם. וככה פסק מרן (סי' תנ"ו ס"א) שמפרישים חלה מחמש מאות ועשרים דרהם.

להקדשות והנצחות 052-7130-552

עיצוב גרפי: תא"ל 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
17:30	18:41	19:22
17:47	18:42	19:19
17:35	18:41	19:17
17:48	18:43	19:20



לע"נ מייסד מוסדותינו הקדושים "חכמת רחמים"



ואמר להם: תורת משה עבר זמנה, עכשיו הגיעה תורה אחרת¹⁰... והרמב"ם נלחם בו באגרת תימן, וקבע י"ג עיקרי האמונה.

מה נמנה בתרי"ג מצוות?

ז. וגם קבע מנין תרי"ג מצוות. החשבון שלפניו היה מסובך מאד. היה בעל הלכות גדולות שמנה בכלל התרי"ג מצוות גם נר חנוכה ומקרא מגילה, והרמב"ם אמר: אם אתה מונה גם מצוות דרבנן, תוכל למצוא 6000 מצוות... למה רק תרי"ג? תוכל למצוא הרבה מאד. וקבע ארבעה עשר כללים, קרא להם "י"ד שרשים". כשאדם קורא את דברי הרמב"ם בספר המצוות, רואה איזה שכל, איזו חכמה, איזו תבונה מיוחדת. וקבע כללים שאין להם מקור בגמרא. **השורש הראשון** - אין למנות מצוות דרבנן. **השורש השני** - אין למנות דברים שנאמרו בי"ג מידות. (ועל זה הרמב"ן חולק (בהשגותיו שם), יש בזה ויכוח). **השורש השלישי** - לא למנות מצוות שעבר זמנן, כמו: "איש אל יותר ממנו עד בקר" (שמות ט"ז י"ט). היום יש לנו מין? מה זה שייך לדור שלנו? לא מונים את זה. בשורש אחר אמר לא למנות פרטים. וכן על זה הדרך. ועל פי הכללים האלה בנה את כל תרי"ג המצוות. הרמב"ן אמנם חלק עליו בכמה פרטים, אבל השל"ה אומר: "סוגיין דעלמא כמו הרמב"ם". הרמב"ם לשונו מתוקה מדבש. גם החיד"א אומר את זה, כולם אומרים את זה. הוא התחיל בי"ג עיקרים, תרי"ג מצוות, ואחר כך הי"ד החזקה, שם מובאת כל התורה כולה.

כדאי בליל שבת לומר פיוט "יגדל"

ח. לכן כדאי בליל שבת לומר פיוט "יגדל". אפילו שיש אומרים שלפי דעת האר"י אין לאומרו (שער הכוונות דף ג' ע"ב), כי על פי הקבלה יש כינויים מיוחדים, למשל יגדל "אלקים חי", לפי הקבלה זו ספירה מסוימת, אבל כל העולם שאומרים את זה כוונתם בפשטות לקב"ה. זה הכל¹¹. והפיוט הזה הוא נפלא. **יש בו רמז לי"ג עיקרים** שהם היסוד לכל התורה כולה. **יש דברים שאם תאמין או לא תאמין בהם לא נורא**, כמו לגבי השדים, יש מאמינים ויש לא מאמינים. **אומרים בשם האדמו"ר מקוצק** - רבי מנחם מנדל מקוצק¹², שבשעה שהרמב"ם גזר שאין שדים בעולם, קראו להם בשמים עם הגדול שבהם - אשמדאי, ואמרו לו תשמע, הרמב"ם פסק שאתם לא קיימים, תעופו מן העולם! מאז אין יותר שדים... גמרנו. הדבר הזה נקרא מהעיקרים של התורה? הוא לא מהעיקרים של התורה, מי שאומר היו פעם ונגעלמו, או מי שאומר שלא היו מעולם אלא זה רק דמיון אין בזה כלום. אבל בי"ג עיקרים חייבים להאמין. (וע"ע בשו"ת יצחק ירנן ח"ד סי' כ"ו וצדק לכאן).

יתד ותנועה

ט. עכשיו אני רוצה לדבר על המשקל של הפיוט. למה? כי יש חושבים שדבר כזה לומדים רק באוניברסיטה, זה לא נכון. רבותינו הראשונים כתבו שירים במשקל. והמשקל כל כך פשוט, שכל אחד יכול ללמוד אותו. למה צריכים בכל דבר ללכת לאלה שהם לא לומדים תורה כמו שצריך? פעם בדפוסים של ליוורנו (לפני 200 שנה) במחזורים לימים נוראים הובאו פיוטים, וכתבו שם זה "תד ותנועה", "יתד ושתי תנועות", כתוב הכל. רק היום אף אחד לא מבין. אומרים, מה זה "יתד"? חושבים יתד זה דבר שמכאיב... לא ככה, לא כואב לך כלום. זה יתד נאמן?!... מה

10. בגזירות שם המוסלמים לחצו אותם יותר מדאי. אמרו להם הגיעה תורה חדשה, ומוחמד רמז בתורה! איפה הוא רמז בתורה? כתוב: "ולישמעאל שמעתך הנה ברכתי אותו והפריתי אותו והרביתי אותו במאד מאד" (בראשית י"ז כ'). ומצא הטיפש הזה כי תיבות "במאד מאד" (92) גימטריא "מחמד"... והתבלבלו הרבה אחריו.

11. והגאון יעב"ץ אמר (בסידורו): איפה נמצא הכינוי אלקים חי בתנ"ך? אבל במחילה מכבודו זה נמצא בתנ"ך ארבע פעמים! בסיפור של סנהריב ורבשקה וחזקיה המלך במלכות ב' כתוב: "אשר שלחו לחרף אלקים חי" וזה מופיע פעמיים שם (י"ט ד, שם ט"ז), ופעמיים בישעיה בפרקים המקבילים לאותו ענין (ל"ז ד, שם י"ז). שם כתוב אלקים חי.

12. חי לפני מאה וחמשים שנה. ואומרים שהיה כ"כ אמיתי, עד שהחסידים אמרו עליו: "אמת - מקוצק תצמח", איפה מצאו את זה? כתוב "אמת מארץ תצמח" (תהלים פ"ה י"ב)? אלא ארץ בגימטריא 291. וקוצק לפי הכתיבה של האשכנזים (קאצק) עולה בדיוק ארץ - אמת מקאצק תצמח...

בשם משה. וזו הכוונה "ממשה עד משה לא קם כמשה". זה ההסבר שהתכוון כנראה בעל כתב היד לתרץ את הקושיא הזו.

משה רבנו הוא מלך התורה שבכתב, והרמב"ם הוא מלך התורה שבעל פה

ד. אבל יש עוד הסבר יפה מאד. שמעתי פעם מרבי אהרן פויפר ז"ל (כשהייתי ביהונסבורג בתמוז התשנ"א), שהוא קורא לרמב"ם "מלך התורה שבעל פה". משה רבנו הוא מלך התורה שבכתב, והרמב"ם הוא מלך התורה שבעל פה. למה? כי משה רבנו הביא לנו את התורה שבכתב, ואחר כך התורה שבעל פה התרחבה והתרחבה. תוספתא ומכילתא, ספרא וספרי ואגדתא, תלמוד בבלי וירושלמי. ומי כינס את כולם לספר אחד? זה הרמב"ם. ולכן נקרא מלך התורה שבעל פה. ושמרתי את הרעיון הזה בלבי.

ההבדל בין זכר לזכרון ובין עצב לעצבון

ה. ופעם אחת בקידוש הארכתי במלת זכרון⁶, ופתאום שמתי לב שאומרים "זכרון למעשה בראשית תחילה למקראי קודש, זכר ליציאת מצרים" למה כאן זכרון וכאן זכר? מה ההבדל? אלא יש גמרא בפסחים (דף ק"ח ע"א) שאומרת קשים מזונותיו של אדם כפליים כיוולדה, כי ביולדה כתוב: "בעצב תלדי בנים" (בראשית ג' ט"ז), ובמזונות כתוב: "בעצבון תאכלנה" (שם י"ז). כלומר, עצבון פירושו עצב כפול⁷. וגם כאן זכרון וזכר, מה יותר חזק? על פי הגמרא שאמרתי, זכרון זה יותר חזק. ושמתי לב, על מעשה בראשית שזה מבריא את העולם ועד היום אומרים זכרון, כי זה זכרון רחוק. אבל יציאת מצרים היא יותר קרובה, ולכן אומרים זכר ליציאת מצרים. אחר כך אמרתי, בוא נחשב מתי היתה יציאת מצרים? בשנת ב' אלפים תמ"ט (2449), תכפיל את זה פעמיים - 4,898, זו השנה שנוולד בה הרמב"ם⁸. אז ממשה ועד משה לא קם כמשה, כלומר ממשה רבנו שהוריד את התורה שבכתב בשנת 2,449, כעבור עוד 2,449 שנים נולד הרמב"ם. "כי ילד יולד לנו, בן ניתן לנו, ותהי המשרה על שכמו" (ישעיה ט' ה') - נתן לנו תורה שבעל-פה.

עיקרי אמונה

ו. כשהרמב"ם הביא לנו תורה שבעל פה, זה לא רק הלכות בלבד ותו לא. אלא הוא עוד קבע לנו י"ג עיקרים ופרקי אמונה. לפני הרמב"ם היה בלבול גדול באמונה. יש אומרים שהקב"ה יש לו גוף, יש לו ידיים ורגלים ועינים וכו' וכו', ומצטטים פסוקים, "ועיני ה' משוטטים בכל הארץ" (זכריה ד' י'), "ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים" (שם י"ד ד'). [אלא שהפסוקים נכתבו לפי דעתן של בני אדם שאינן מכירין אלא הגופות, ודברה תורה כלשון בני אדם. הרמב"ם פ"א מהלכות יסודי התורה ה"ט]. ויש גם שאלות, האם אפשר שהתורה תשתנה? משהו בא לתימן,

6. יש סגולה של מרן הרב עובדיה ע"ה שאם אדם רוצה שיהיה לו זכרון, בקידוש כשיאמר "זכרון למעשה בראשית" יאריך בתיבת "זכרון". וכמה שיאריך יהיה לו יותר זכרון יותר... "זכרון" עולה בגימטריא 283, כמנין רמב"ם עם הכולל, בערך יהיה לו קצת זכרון כמו הרמב"ם...

7. ויש על זה קושיא של המש"ך והרש"ש על הרד"ק (רבי דוד קמחי), שכתב טעם נפלא למה קוראים לשחור שבעין אישון? אומר שמעתי מאבא מארי רבי יוסף קמחי, שאם תסתכל בשחור של העין תראה איש קטן, אישון פירושו איש קטן (ספר השרשים שורש איש. ובפי' לתהלים י"ז ח). וככה מקובל היום, לכל דבר קטן מוסיפים סימניו של "ון", דב-דובון, סוס-סוסון, ככה אומרים. הכל בעקבות הרד"ק. אם כן אין הגמרא אומרת שעצבון זה יותר מעצב? אדרבא יש לומר עצבון זה עצב קטן? אבל יש תירוץ לזה, כי במלה עצבון האות צד"ג דגושה, והדגש הזה מוכיח ומראה שיש כאן כפילות. אותו דבר יש גמרא בסוטה (דף י"א ע"א) שאומרת: בלעם חיגר ברגלו אחת היה, שנאמר "וילך שפי" (במדבר כ"ג ג'), שמשון חיגר בשתי רגליו היה, שנאמר "שפיון עלי אורח" (בראשית מ"ט י"ז). שפיון זה כפול, למה? אם היה כתוב שפיון נאמר שזה קטן כמו דעת הרד"ק, אבל בשפיון האות פ"ה חוזרת פעמיים - שפיון. כמו שאתה אומר עיצבון כפול, גם שפיון זה כפול. (ועיין באר"י נסי בפסחים שם).

8. יש אומרים תמ"ח, וזה תלוי מאיזו שנה מתחילים מבהר"ד (שנת ה'תת"ח) או וי"ד (שנת בריאת אדם). אבל לפי החשבון שלנו זה ב' אלפים תמ"ט.

9. לפי דעת הרב קאפח הרמב"ם נולד בשנת ד' תתצ"ח. יש אומרים שנוולד בד' תתצ"ה, אבל הוא הוכיח שנוולד בשנת ד' תתצ"ח.

בית ההוראה כסא רחמים - בית ממונות - חינוך ילדים - פגיון 24 - אלוף ביאמה! - בית ההוראה - כשרות - 02-5353-383 - www.yhr.org.il



וראשישיבת "ארחות משה" הגאון ר' חיים כהן זצ"ל

פתאום. צריך ללמוד את זה.

קל ללמוד משקל

י. רבי יהודה הלוי היה משורר גדול, וכתב בספר הכוזרי (מאמר ב' ס' ע"ח) שכל המשקל הזה למדנו אותו מהערבים, ועל זה נאמר: "ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם" (תהלים ק"ו ל"ה), אבל הוא בעצמו כל ימי חייו היה עושה פיוטים כאלה **על פי המשקל**. ולא זו בלבד, אלא **שרב האי גאון**, אחרון הגאונים, שחי לפני 1000 שנה¹³, כתב פיוט: **"שמע קולי אשר ישמע בקולות"**, והוא הולך על פי המשקל. וגם הרב האר"י **כתב פיוט: "אזמר בשבחין"** שהוא גם כן על פי משקל. אז כדאי ללמוד את זה. וללמוד את המשקל זה קל ופשוט מאד, שום דבר לא מסובך. (באוניברסיטה עושים להם כל מיני תמונות ועיגולים ואקרוסטיכון... לא צריך שום דבר, זה פשוט עד מאד). נסביר את זה וכל אחד יבין.

משקל פיוט "יגדל אלקים חי"

יא. "יתד" פירושו שוא נע עם תנועה שאחריו, ושוא נע כולל גם שוא פתח, שוא קמץ, שוא סגול. אבל לא שוא נע לבד, אלא שוא נע עם תנועה שאחריו, כי אף פעם לא יעמוד השוא לבד¹⁴. [וכל הברה (שאינה בכלל היתד) נקראת במשקל השיר, **תנועה**]. "יגדל" - שתי תנועות. (שימו לב שהשוא נח לא בא בחשבון בכלל). "אלקים חי" - "אל" זה יתד - שוא נע עם תנועה, "הים" - תנועה, "חי" - תנועה. יצא לנו עכשיו (מתחילת השיר) **שתי תנועות, יתד ושתי תנועות**. נמשיך: "וישתבח", "ויש" - יתד, "ת-בח" - שתי תנועות. אז **המשקל של השיר הוא: שתי תנועות, יתד ושתי תנועות, יתד ושתי תנועות**. "ימצא ואין עת אל מציאתו" - "נמ-צא" - שתי תנועות, "ואין" זה יתד (שוא נע עם תנועה) "עת אל" - שתי תנועות. "מצי-או-תו", "מצי" - יתד, "או" - תנועה. שתי תנועות. אותו דבר כמו למעלה. וכן על זו הדרך בכל הפיוט. עכשיו רק נסביר את המשך הדברים.

ביאור פיוט "יגדל אלקים חי" הבנוי על יסודות האמונה

יב. "אחד ואין יחיד כיחודו" - מה פירוש הדברים? האחדות של ה' אינה דומה לשום אחדות. אומר בעל חובות הלבבות: למשל אתה אומר שיש ספר אחד, מה הפירוש ספר אחד? וכי אין עוד ספר כמוהו? יש הרבה ספרים. והספר הזה וכי הוא באמת אחד? הוא מורכב מדפים ואותיות ושורות ומלים, אז הוא לא אחד. אבל הקב"ה הוא יחיד שאין אחדות בעולם כמוהו.

יג. "אין לו דמות הגוף ואינו גוף" - שאלו אותי שאלה, אם אמרת אין לו דמות הגוף, בודאי שאין לו גוף? אמרתי להם אולי בגלל המשקל הוכרח לדבר ככה, (אנחנו אומרים בדרך כלל אין לו גוף ולא דמות הגוף). אבל אחר כך חשבתי תירוץ פשוט, אין לו דמות הגוף - שלנו. הוא לא דומה לגוף שלנו. אבל אולי הוא גוף כלשהו, משולש, מרובע, כדורי? לכן אומר הפייטן שהוא לא גוף בכלל. הוא כח עליון. צופה ומביט עד סוף כל הדורות ומשיג עלינו. אנחנו נותנים שיעור -

13. אם תלך אחורנית אלף שנה, בד' אלפים תשע"ו רב האי גאון היה בגיל 77. הוא נולד בתרצ"ט ונפטר בשנת תשצ"ח, בגיל תשעים ותשע.

14. ויש כאלה עומדים בשוא, וזו טעות. יש כאלה מהחלבים אומרים "אשרי", לא אומרים ככה. עומדים באל"ף, השי"ן נקראת כמו שוא פתח. הגעיא באל"ף לא בשי"ן, אז עומדים באל"ף ואת השי"ן קוראים אותה כשוא פתח. וכל החספים דינם כמו שוא נע.

הוא משיג מלמעלה. אנחנו לומדים תורה - הקב"ה שומר עלינו. הוא שומר על כל עם ישראל. **"לא נערוך אליו קדושתו"** - לא נוכל להעריך את הקדושה שלו.

יד. "קדמון לכל דבר אשר נברא" - זה העיקר שכתב הרמב"ם על חידוש העולם. כל דבר שיש בעולם הקב"ה קדמון אליו. זה האמונה של חידוש העולם. **"ראשון ואין ראשית לראשיתו"** - אין לו התחלה. החזון איש מסביר שדברים של שכל אין להם התחלה. והקב"ה אינו גוף, לכן הוא קיים תמיד, מאז ומעולם.

טו. "הנו אדון עולם לכל נוצר יורה גדולתו ומלכותו" - הקטע הזה קשה. כי העיקר החמישי הוא "ואין עבודה לזולתו", אסור לעבוד שום דבר בעולם חוץ מהקב"ה. אז מה הוא אומר כאן "הנו אדון עולם לכל נוצר יורה גדולתו ומלכותו"? איפה כתוב כאן שאין עבודה לזולתו? פעם חשבתי שהכוונה שכל אחד יכול לראות את הגדולה של ה' מהדברים הנזכרים¹⁵. והכוונה ככה: וכל נוצר - יורה גדולתו ומלכותו. אבל זה לא העיקר שכתב הרמב"ם, כי הוא כתב שאין עבודה לזולתו. וראיתי בספר סדר רב עמרם השלם (פרומקין ח"א דף כ"ב ע"ב) וגם בעל עבודת ישראל (בהוספות בראש הספר דף 154 שורה 10) שבכתב יד הנוסח ככה: "הנו אדון עולם, וכל נוצר יודה גדולתו ומלכותו", כל נוצר בעולם יודה לקב"ה על הגדולה ועל המלכות שלו. [זהו העיקר שאין עבודה לזולתו].

יגדל אלקים חי וישתבחה נמצא ואין עת אל מציאתו.
אחד ואין יחיד כיחודו נעלם ויש אין סוף לאהדתו.
אין לו דמות הגוף ואינו גוף לא נשרף אליו קדושתו.
קדמון לכל דבר אשר נברא ראשון ואין ראשית לראשיתו.
הנו אדון עולם לכל נוצר יורה (מ"א) לכל נוצר יורה גדולתו ומלכותו.
שפע נבואתו נתנו אל אנשי קהלתו ותפארתו.
לא קם כיושר אל משיח עזר, נביא ומביט את המונותו.
תורת אמת נתן לעמו א-ל, עליה נבואו נאמן ביתו.
לא יתקלף האל ולא נמית, דתו לעולמים לזולתו.
נמשך ויודע קתרינו מביט לסוף דבר כשקדמותו.
נזמל לאיש חסיד כמפגלו, נתנו להשיע רע בשיענותו.
ישלח לשון נמים משינתו לפיהם שתיבין וישענתו.
מתים ונח א-ל בלב חסדו, ברוך צדיקו שם תהלתו.
אלה שלש עשרה לעקרים, הן הם יסוד דת א-ל ותורתו.
תורת משה אמת ונבואתו, ברוך צדיקו שם תהלתו.

טז. "שפע נבואתו נתנו אל אנשי סגולתו ותפארתו" - זה העיקר הששי - הנבואה¹⁶. הכופרים אומרים זה רק דמיון. אבל כמה פעמים אתה מרגיש דבר ואחר כך הוא מתקיים בדיוק כמו שחשבת. זו הודעה שבאה מלמעלה. אין היום נבואה, אולי קצת רוח הקודש. אבל פעם היו נביאים. הנביא אומר בעוד מאתיים שנה יקום אחד, שמו יאשיהו, וישחט כאן את נביאי הבעל, ויהרס המזבח הזה. אמר ככה: "הנה בן נולד לבית דוד יאשיהו שמו זבח עליך את כהני הבמות המקטירים עליך ועצמות אדם ישרפו עליך" (מ"א י"ג ב). והדברים התקיימו כעבור מאתיים שנה לפחות! אז יש כח נבואה. זו האמונה שיש נבואה. שלא יחשבו הכופרים שזה רק דמיון. לא, יש נבואה.

יז. וראיה שיש נבואה. פעם אחת היה ד"ר יעקב הרצוג¹⁷, והוא היה יד מימנה

15. פעם באו **לרב שך ע"ה** שני בחורים מהקיבוץ (בשנת תש"ן אחרי הגאון שאמר אז "נאום השפנים") ואמרו לו: "תסביר לנו איפה נמצא הקב"ה?" אמר להם: אכלתם תפוז? אמרו: אכלנו. אמר להם: **איך התפוז הזה מסודר? הוא סגור בתוך קליפה, ויש שם פלחים פלחים מסודרים. כל אחד יש לו בקבוק משלו. והטעם של הפרי כזה מייץ טוב, ומכוסה בניילון כזה דק. דבר כזה נעשה לבד? אתה רואה איך הענבים עשויים, באיזו חכמה עשויים. כמה דברים ככה. בכל אחד תסתכל. אתה יודע את הסיבוב של כדור הארץ סביב השמש, יש לו חשבון מדויק. כל שנה בדיוק אותו דבר. הכדור הזה יש לו שכל? אף פעם לא איחר אפילו אלפית שניה! 365 ימים וחמש שעות וארבעים ושמונה דקות ו-51 שניות, ואלפי שנים ככה הוא הולך. זה דבר שבא מאליה! אתה לא רואה את הקב"ה?"**

16. בעיקרים שכתובים בסידור כתוב: **שנבואת משה רבנו ע"ה אמת**, ועוד עיקר שהוא **אדון לכל הנביאים**. שני עיקרים על משה רבנו? לא ככה. צריך לומר "שהנבואה אמת". במקור בהרמב"ם בפי"ח פרק חלק כותב "שיש מדע שמגיע מהבורא ללב בני האדם".

17. אחיו של הנשיא חיים הרצוג. היה פעם נשיא, מיהו זוכר אותו? יש לו איזה חיבור על הרמב"ם? על הגמרא? אין לו כלום. ואילו אחיו למד אצל הרב איסר זלמן מלצר ע"ה, והוא מזכיר אותו בספרו אבן האזל, "ידידי הר"ר" (רבי יעקב דוד). הוא גדל והיה חכם. אבא שלהם היה חכם גדול - הרב הראשי לישראל הרב הרצוג.

לפרטים והזמנות:
053-6652663

כל תשמישי הקדושה במקום אחד
ספרי תורה • תפילין • מזוזות • מגילות ועוד

מוצה ע"י מגוהים מוסמכים מישיבת כסא רחמים



הגלגול התאמת. אז כמו שיש גלגול, ויש מוות קליני שאפשר לחזור אחריו, יש גם תחיית המתים. וכי יש בעיה בשבילו? הכל הוא יכול לעשות.

כג. "אלה שלש עשרה לעיקרים" - זה לא מדויק, צריך לומר שלשה עשר. אבל בגלל לחץ המשקל הוכרח לומר ככה. "אלה" שתי תנועות, "שלש" - יתד, "עשרה" - שתי תנועות, "לעיקרים" - יתד ושתי תנועות.

כד. "תורת משה אמת ונבואתו, ברוך עדי עד שם התלתו" - לפי המשקל היה צריך להיות הפוך - תורת אמת משה, ואז המשקל ילך טוב. אבל המשקל התהפך שלא כדין, לא הייתה לו ברירה, והוא כתב "תורת משה אמת". זה השיר הזה יגדל.

הליכות שו'א קוּו למו

כה. בדורו של **רבי ישראל נג'ארה ע"ה** אמרו קשה מאד הדבר הזה שהשווה לא בא בחשבון ולא להאריך בשוא, אז היו **מאריכים ועומדים בשוא**.²⁰ לדוגמא בפיוט "ידיד נפש", האשכנזים אומרים: "משוך עבדך אל רצונך", אבל אנחנו אומרים: "משוך עבדך אל רצונך". ולמה? הרי בתפילה אנו אומרים מתורתך, מטובך, בישועתך,²¹ ולמה כאן אנחנו אומרים עבדך ורצונך? כי יש משקל לפיוט הזה, אבל לא משקל של יתד ותנועות, אלא משקל של הברות, וגם שוא נע נחשב כתנועה. דהיינו, **י-דיד** - שתיים, **נ-פש** - עוד שתיים, **אב** - אחד, **ה-ה-ח-מן** - שלש, ביחד זה שמונה. וגם במשפט שאחריו: **מ-שוף** - שתיים, **עב-דך** - שתיים, **אל** - אחד, **ר-צו-נך** - שלוש. ביחד שמונה. כל השיר הולך ככה. ואם תגיד "משוך עבדך אל רצונך" יהיו לך עשר תנועות, אין מה לעשות. והפייטן מלכתחילה התכוון לומר עבדך ורצונך. והם הרשו לעצמם לומר ככה בגלל המשקל. וזה באופן שגם השוא נכנס בחשבון.²²

סדר שתית בני הבית מכוס הקידוש

כו. כשמסיימים את הקידוש, איך מחלקים את הכוס? נותנים קודם לבנים ואחר כך לבנות. כלומר, אם האדם נמצא הוא ואשתו ובניו, יתן קודם לבנים שישתו, ולאחר מכן לאשתו. והטעם לזה, משום שלפעמים האשה אינה טהורה, ואם הוא יתן לה בהתחלה אסור לו לתת לה ביד ממש, אלא היא תקח לבד. ואם יש אורחים או ילדים גדולים הם יסתכלו ויאמרו, הרי תמיד הוא נותן את הכוס בידה, ועכשיו הוא הניח לה והיא לקחה. מה קרה? ויתחילו לדבר. לכן נהגו אצלנו על פי דעת אבא ע"ה, שנותנים קודם כל לבנים לבד, ואחר כך לבנות. (ואם הוא ואשתו לבד והיא איננה טהורה וצריך לתת לה מיד אחריו, יניח את הכוס והיא תיקח, כי אם היא לא טהורה אסור למסור לה).

סדר בציעת וחלוקת הפת

כז. ולגבי המוציא להיפך. האר"י אומר, תבצע כזית לך וכביצה לאשתך (שער הכוונות דף ע"ב ע"א), "למבצע על ריפתא, כזיתא וכביעתא". כזית לגבר, ולאשה כפול - לא מספיק כזית, תתן לה כביצה. לסעודת שבת עצמה צריך שיעור של

חיים דוד הלוי ע"ה (עיין בירחון אור"ת טבת תשל"ז סי' פ"ו), והיום ידוע ומפורסם הדבר הזה.

20. איך ששרים היום את הפיוט 'אגדלך' של אבן עזרא, אם היה אבן עזרא קם עכשיו היה נותן להם שתי סטירות... שרים אותו ככה: "א-גדלך אלקי כל-נ-שמה, ואודך ברוב פחד ו-אימה, הנו"ן של נשמה בשוא, איך עומדים שם?! איך עושים דבר כזה?! הפיוט הוא אחרת, פיוט 'אגדלך' הולך במנגינה של 'שמע קולי'. אבל משום מה החזנים בדורנו לא אכפת להם, לא משוא ולא בטין...

21. מי שיאמר על זה איזו מלה, נאמר לו תביא לי פעם אחת בתנ"ך שכתוב בתוך תך או מטובך או בישועתך. פעם אחת! פעם בא אחד לרבי ינון חורי ע"ה, אמר לו: למה משנים לתורתך? הרי כתוב "ואל תטוש תורת אמך" (משלי א' ח')? אמר לו: נכון. וכי כתוב תורת אָמְךָ?! כתוב תורת אָמְךָ! מה אתה רוצה?!

22. יש לנו למשל את רבי יהודה הלוי, הוא לא עושה ככה. יש לו שירים בלי יתדות. כמו "ידי רשים נחלשים", אבל השוא שם הוא לא בחשבון. היו נזהרים מאד בספרד ששוא לא יבא בחשבון. ידי - הו"ו בשוא לא באה בחשבון, זו תנועה אחת. יְדִי רְשִׁים - שלוש הברות. נְ-חַלְ-שִׁים - שלש הברות. מְ-ה-שִׁיגְ דִי כְפָרִים - שש הברות. השוא לא בא בחשבון. אבל יותר מאוחר מחבר ידיד נפש - רבי אלעזר אזכרי (בן דורו של רבי ישראל נג'ארה) הרשה לעצמו לחשוב את השווא כתנועה ממש.

של גולדה מאיר. ופעם התכנסו כמה וכמה ראשי דתות, והוא פתח להם בשאלה, יש לכם בספרי הדתות שלכם נבואה לעתיד לבוא שנתקיימה? יש לכם דבר כזה? כל אחד הסתכל על חברו, וחבירו בחבירו וחבירו בחבירו... היתה להם נבואה אחת, שהיהודים לא יחזרו אף פעם לארץ ישראל, והנבואה הזו התבדתה. הנה, חזרנו. אמרו לא תחזרו לירושלים - חזרנו לירושלים. לא תחזרו לכותל המערבי - חזרנו לכותל המערבי. אמר להם תראו מה שכתוב בתורה: "והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה אשר נתתי לפניך, והשובות אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך ה' אלקיך שמה". "ושבת עד ה' אלקיך ושמת בקולו" "אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך". (דברים ל' א-ב, ד') וכעבור אלפי שנים נתקיימה ההבטחה הזו. ישראל היו מפוזרים בעולם כולו (אומרים שהיו במאה ואחת מדינות!) והקב"ה קיבץ אותם. גם האתיופים שהיו גנוזים ומונחים שם באתיופיה 2300 שנה (ואולי יותר מזה) הגיע זמנם וחזרו. איפה כתוב שהאתיופים יחזרו? כתוב מפורש בישעיה (י"א א'): "יוסיף ה' שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים ומפטרס ומכוש". כוש זה חבש וחבש זה אתיופיה. והקב"ה מבטיח שגם הם יחזרו! יש לכם דבר כזה?! פלא פלאים. אין דבר כזה. אז יש נבואה בעולם.

יח. "לא קם בישראל כמשה עוד, נביא ומביט את תמונתו" - התורה אמרה "ותמונת ה' יביט" (במדבר י"ב ח'). זה לא תמונה כמו שאנחנו מבינים, וכי יש תמונה לה? אלא הכוונה תמונה שבה נראה לעבדיו הנביאים. ומשה רבנו מביט את זה באספקלריא המאירה. "תורת אמת נתן לעמו אל, על יד נביאו נאמן ביתו".

יט. "לא יחליף הא-ל ולא ימיר, דתו לעולמים לזולתו" - מה זה לזולתו? לא יחליף את הדת שלו ליד מוחמד או ליד אותו האיש, אין דבר כזה. הדת שלנו נשארת לעולם. כתוב: "מן היום אשר צוה ה' והלאה לדורותיכם" (במדבר ט"ו, כ"א). "לדורותיכם" - לכל הדורות. הדת שלנו עומדת במבחן, עם כל הקושיים שמקשים עליה. ולא רק זה, אלא כל פעם אתה מוצא בתורה דבר שדורות לא הבינו אותו, ופתאום הוא פשוט וברור.¹⁸

כ. "צופה וידוע סתרינו" - יודע מחשבות בני אדם. "מביט לסוף דבר בקדמותו". "גומל לאיש חסיד כמפעלו" - מי שעושה דבר טוב, ה' גומל אותו כמפעלו. הנה אבא ע"ה בעונות הרבים נרצח בחוף לארץ, והקב"ה גמל אותו כמפעלו, כמעט 50 שנה אחרי פטירתו ויש ישיבה, ותלמידים שלומדים תורה ומחדשים חידושים בשיטה שלו. לומדים עיון כמו שצריך. "נותן לרשע רע כרשתו" - ואדם שהוא רשע, הקב"ה משלם לו גם כן.

כא. "ישלח לקץ ימים משיחנו לפדות מחכי קץ ישועתו" - פעם היו אומרים איפה המשיח? בימינו אחרי מלחמת ששת הימים ומלחמת המפרץ קרוב יותר לאנשים להאמין שיבוא המשיח. ויגיע הזמן שהמשיח יתגלה בס"ד.

כב. "מתים יחיה א-ל ברב חסדו, ברוך עדי עד שם התלתו" - אחרי ביאת המשיח יהיה עוד דבר, תחיית המתים. ומי שמתפלא על זה, יראה איך פעם חשבו שאם אדם מת הוא נגמר, והיום יש דבר שנקרא "מוות קליני" - הוא נראה כמו מת, אבל לאחר כמה טיפולים פתאום הוא פוקח את עיניו, ומספר מה הוא ראה באותו זמן. איך הוא עבר בתוך איזו מנהרה, והיה שם אור גדול מאד, ושאלו אותו אם הוא רוצה להמשיך או שהוא רוצה לחזור, ואומרים לו כדאי לך להמשיך, זה מקום כל כך יפה. והוא אומר, לא, יש לי אשה וילדים. חבל. ואומרים לו: טוב בסדר, אבל תתקן את מעשיך ותחזור בחזרה.¹⁹ מוות קליני ידוע ומפורסם. וגם

18. התורה אומרת שיש מים עליונים למעלה (בראשית א' ז), והחוקרים אמרו אין דבר כזה. ובאו ודחקו לומר שאולי הכוונה לאטמוספירה וכו', אבל התברר שיש מים עליונים למעלה! הכוכבים מורכבים מקרחונים גדולים מאד. התורה אמת. התורה אומרת שכל בני האדם יצאו מאדם הראשון, והנאצים ימ"ש אמרו אין דבר כזה, יש גזעים, יש גזע מוכבד ויש גזע פחות. והיום התברר שכולם יצאו מבן אדם אחד. וכן על זו הדרך.

19. זה סיפור שכתבו רופאים גוים, כופרים בעיקר. אחת מהם שמה ד"ר קבלר רוס, כתבה אלפי סיפורים כאלה. והראשון שהודיע על זה הוא רבי



סעודת קבע, קצת יותר מכביצה. ולכן הבן איש חי כתב שבלייל שבת יקח י"ט דרהם (ש"ב פרשת וירא אות ט"ז). מאיפה בא י"ט דרהם? כזית זה תשעה דרהם, (ככה מקובל), כזית זה חצי ביצה והביצה י"ח. יוסיף קצת על זה, זה י"ט דרהם. (בערך ששים גרם לחם). ואפילו אדם שקשה לו לאכול - יאנוס את עצמו לאכול ככה. (ואם אדם לא יכול לאכול הרבה ואכל כזית יש לו ברכת המזון. אבל מצות סעודת שבת צריך שיהיה יותר). אבל כשהוא בוצע בהמוציא יקח הוא כזית ולאשתו יתן כפול. ואחר כך יתן לילדים לפי הגיל שלהם. כאן לא אומרים בנים לבד ובנות לבד, אלא כולם ביחד.

פיוט "אזמר בשבחיך" שתקן רבנו האר"י

כח. האר"י חיבר פיוט בארמית על שבת (הוא היה שולט בארמית²³). היה בקי גם בהלכה, גם בקבלה, גם למד כל הזמן, וגם למד פיוט. והפיוט שלו במשקל. בוא נראה את הפיוט שלו: "אֶזְמַר בְּשִׁבְחֶיךָ, לְמַיְעַל גּוֹ פִתְחֶיךָ, דְּבַחְקֶךָ תְּפוּחֶיךָ, דְּאֲנוּן קִדְיֶיךָ". מה המשקל של זה? "אָז" - זה יתד. "מִר" - זו תנועה. **בֶּשׁ-בְּ-חִין** - שלש תנועות. אז המשקל של השיר יתד וארבע תנועות. אותו דבר בהמשך: "לְמַיְעַל גּוֹ פִתְחֶיךָ" **לְמִי** - זה יתד. **עַל גּוֹ פִתְחֶיךָ** - ארבע תנועות. "דְּבַחְקֶךָ תְּפוּחֶיךָ" - לכאורה "דְּבַחְקֶךָ" זה שתי יתדות? אבל לא, המשוררים הרשו לעצמן להבליע את

השוא נע ולעשות אותו נח. הרבה פעמים עשו ככה גם המשוררים הקדמונים²⁴. אז ממילא זה ככה: **דְּבַח** - זה יתד, **קַל-ת-פּו-חִין** - ארבע תנועות. "דְּאֲנוּן קִדְיֶיךָ" אותו דבר - "דְּאֲנִי" - זה יתד. **נוּן-ק-דִי-שִׁין** - ארבע תנועות. ככה השיר הולך.

בשבת צריך להיות בשמחה

כט. ושם כתוב: "חֲדוּ סִגְיֵי יִתִּי וְעַל חֲדָא תְּרַתִּי", מה הפירוש חדו סגי ייתי? בשבת צריך להיות בשמחה, תשכח מהכל. ואת הדבר הזה האשכנזים עושים אותו כמו שצריך. ראיתי בספר שכתב אותו יהודי ירא שמים, ד"ר²⁵ אהרן ברט. "דורנו מול שאלות הנצח". (ראיתי אותו לפני כמה שנים). והוא מספר שם **ששנפטר אבא שלו**²⁶, הוא נפטר בשבת, והם התחילו לבכות. באה אמם ואמרה להם: שבת! אסור

למה הם עושים ככה? בכל התורה כתוב "אֲעֲשֶׂה", ופעמיים כתוב "אֲעֲשֶׂה" - "אנכי אֲעֲשֶׂה כדברך" (בראשית מ"ז ל'), "בכל נפלאותי אשר אֲעֲשֶׂה בקרבך" (שמות ג' כ'). רואים מכאן שלפעמים השוא נע נהפך לשוא נח.

25. הוא בא מגרמניה, ושם גם תלמידי חכמים צריכים שיהיה להם דוקטורט.

26. ואבא שלו גם כן היה צדיק ות"ח. היה מרצה באוניברסיטה (בברלין אולי) על שפות שמיות. לכן הוא לא היה קורא שנים מקרא אחד תרגום בשבת, כי הוא היה אומר אם אני אקרא תרגום בשבת יבואו אלי כל מיני מחשבות וקושיות, להשוות את התרגום הארמי לשפה הסורית ולשפה הכושית ולשפה הערבית. זו העבודה שלי, וזה מבלבל אותי. לכן היה קורא או ביום ששי או אחרי שבת.

23. האר"י היה מתפרנס מיגיע כפיו. אמרו עלי שאני נגד האברכים. לא, אני לא אמרתי ככה. אדרבא יש לנו בישיבה מאה אברכים לפחות שלומדים ומעניקים להם כסף, ואפילו מוסיפים להם למי שעושה מבחנים. מה שנוכל לעשות אנחנו עושים, הלואי שכל הכוללים ישלמו לאברכים כמו שאנחנו משלמים. אבל דברתי נגד אלה שיושבים בכולל, לא עושים מבחנים, ומקבלים גרושים. והם חתמו על הכתובה **בשבעה**: "אנא אפלו ואיזון ואוקיר ואפרנס", "אפלו" איזה פלו אתה? אתה יושב בכולל ואתה סומך על הפרנסה של אתך. כתוב בגמרא בפסחים (דף מ"ג ע"ב) "המצפה לשכר אשתו אינו רואה סימן ברכה לעולם", מה הכוונה? אשתו עובדת, יום אחד פיטרו אותה, אין מה לאכול. אשתו הייתה ממלאת מקום, מחר לא ממלאת מקום, אין מה לעשות. אתה חייב לעבוד. מחובתך לעשות משהו. הרמב"ם כותב (הלכות תלמוד תורה פ"א ה"ב): "היה בעל אומנות והיה עוסק במלאכתו שלש שעות ביום ובתורה תשע". ואבא פעם קרא את זה בחק לישראל (פרשת ויצא יום שני), ואמר: הלואי שיעשו היום הפוך, שילמדו שלש שעות ויעבדו תשע שעות... מי לומד באמת שלש שעות ברציפות? אדם נמצא בכולל, כל הזמן יבקש בקשות, או אחר כך יעשה את עצמו בבא וכולם יתנו לו כסף? לא ככה עושים. לא זו הדרך. אבותינו התנאים והאמוראים היו עובדים. בתמנן היו עובדים. בגרמניה הרבנים היו עובדים. היו צורפים. היה רבי בוגיד סעדון ע"ה, היה רב 40 שנה ויותר (עשרים שנה בגרמניה, ועוד עשרים וארבע שנים בפאריז), מעולם לא לקח פרוטה! רק התפרנס ממכירת אתרוגים בחג הסוכות, או ממכירת מצות בפסח, או מהדפסה (היה לו בית דפוס והיה מדפיס שם). היה מרויח שכר עמלו. "יגיע כפיך כי תאכל" (תהלים קכ"ח ב'). למה אברך צריך לחכות ששך האוצר יתן לו 240 שקל בחודש? זה "בלתי אל המן עינינו" (במדבר י"א ו'), אל תקרי הָמָן, אלא אל הָמָן עינינו... מחכה להמן שיתן לו כמה גרושים. מה זה 240 ש"ח בחודש? שמונה שקלים ליום! והוא לומד יותר משמונה שעות, יקבל על שעה פחות משקל? זו חוצפה. לכן אדם ישתדל שיהיה לו משהו. **הרב כדורי ע"ה** היה כורך ספרים, קראו לו "רבי יצחק כורך". אם ה' חנן אותך בקול יפה - תתפלל בצבור ותהיה חזן, ישלמו לך. תעביר שיעורים וכדומה. ככה צריך להתפרנס. ואם אדם אין לו ברירה - יתפרנס מכספי הכולל. זה מה שאמרת.

הרב האר"י היה סוחר. **ויש שאלה של מסחר ששאל את מרן בשו"ת אבקת רוכל** (סי' קל"ו), היו סחורות ששלח באניה, והאניה טבעה וכו' וכו'. יש שאמרו שזו לא תשובה שלו, אבל התברר שזו תשובה שלו. וכל הקושיות שהקשו עליו יש להם תירוץ. הסבירו את זה.

בית נאמן

כס"ד

לאור הביקוש העצום נפתח מסלול נוסף של

תיקוני ברת

שיעשה ע"י יותר ממונין תלמידי חכמים שלומדים תורה בתענית דיבור לילה שלם לזכותך, כולל קריאת תהילים שלם ותפילות מיוחדות למענך. ובאשמורת הבוקר יערך פדיון נפש לכל שם!

בעלות 72 ש"ח לכל נפש

תיקוני נפטרים

שתיקן המקובל האלוקי רבי יהודה פתיה זצ"ל

בעלות 50 ש"ח לכל שם

התיקונים ייערכו ביום חמישי י"א במור השוון יום הילולת רהל אמנו

להעברת שמות:
08-6727523

וכן בהודעה אל 08-6727523 או בעמדות נדרים פלוס

אנחה אליוס שעות 24 קווי 24 קווי

מרן הראש"ל רבי שלמה משה עמאר שליט"א

ל. ²⁷ יש דבר אחד ששמעתי השבוע והוא כואב עד מאד. אנשים שאינם יודעים את ערכו של הרב שלמה עמאר שליט"א, לא מכירים אותו, והם מרשים לעצמם, שלוחי רסן, מדברים בטפשות, בבערות, בסכלות, באיוולת. אומרים "אם הוא לא פרומי, מי פרומי?" רשעים ארוורים! מי יאמר דבר כזה?! אם היה הרב עובדיה ע"ה בחיים היה צועק ככרוכיא על מה שרוצים לתת חלק מהכותל המערבי לרפורמים, אין להם לא תורה ולא דת. לא מאמינים בכלום, הורסים את המקוואות, הורסים גם את הגיור²⁸. חורבן של העולם. ואתה נותן להם מקום בכותל?! והם ימשיכו הלאה. הרב עובדיה ע"ה היה צועק על זה, היו ראשי ממשלות ונשיאים מפחדים ממנו. לא רק נשיאים של כאן, לא ראשי ממשלות של כאן, אלא בצרפת, במצרים, מה שאומר קדוש²⁹.

שואלים קטנים מחבלים כרמים

לא. הרב עמאר שיהיה בריא ויבדל לחיים ארוכים אמר דברים נכונים, בא אחד שוטה שלא מגיע לקרסולי קרסוליו אומר עליו מלים שבושה לשמוע אותם, בושה לומר אותם, בושה לחזור עליהם. והוא אומר עליו: "איך הוא חושד בגדולי ישראל שלא מסרו להם את הכל?" [את כל הפרטים], קודם כל הוא לא אמר את זה ככה. הוא אמר מי יודע עם מי דברו, עם איזה רב דברו, מה הוא אמר ומה הם הבינו ממנו. ובאמת יש פוליטיקאים שיודעים איך לשאול שאלות ב"חכמה" ולסובב את הרבנים³⁰. וקרו מקרים כאלה. ולא בדור הזה, כבר בדורות שעברו. [א"ה: זכורני שכתב הרא"ש בתוספותיו ריש הוריות כעין זה: דבשאלת השואל תלויה ההוראה ולא בתשובת המורה] ירבעם סובב את אחיה השילוני, אמר לו תתן לי חתימה, ואחר כך השתמש בה לרעה (סנהדרין דף ק"ב ע"א). אבשלום לקח חתימה מדוד המלך, אמר לו אני רוצה לעשות איזה זבח תודה שהייתי בחוץ לארץ, אמר לו טוב, והוא אמר לו תתן לי חתימה שלך. הביא לו. והוא הראה את החתימה למאתים איש, ובאו אתו, הלכו אתו מאתים איש "קרואים והולכים לתומם" (ש"ב ט"ו י"א).

מתוך שחסידיהם הם תורתם משתמרת

לב. לפני מאתיים שנה הגאון מוילנא בשנת תקל"ב חתם על חרם נגד החסידים, הערת המערכת: שיעור זה נמסר כאמור לפני כחמש שנים (במוצ"ש פרשת תרומה התשע"ז), ובאותה תקופה רצו למסור שטח מהכותל המערבי לרפורמים ח"ו. ומרן ורבנן גדולי ישראל שליט"א עמדו בפרץ כנגד זה, וחפץ ה' בידם הצליח. ובאותה תקופה קם נער קטון אחד ופער פיו בזלזול כנגד מרן הראש"ל הגרש"מ עמאר שליט"א, ומרן רבנו שליט"א הכה על קדקודו בשיעורו השבועי. ואף שעבר זמן מאז, מ"מ הרבה יש ללמוד מדברים אלו לשיעה ולדורות, כמו שיראה הרואה.

28. אתם יודעים איפה כתוב גיור פרומי בתנ"ך? כתוב בשמואל ב' (פרק א' פסוק י"ג). בא אחד גר עמלקי, ודוד המלך אומר לו מי אתה? והוא אומר לו "בן איש גר עמלקי אנכי". גר ר"ת גיור פרומי, והוא נשאר עמלקי... גיור פרומי הוא לא יהודי. נשאר עמלקי. הכל מזויף. הם נותנים תעודת גרות תמורת עשרים וחמישה דולר! (יש דבר כזה, ככה קראתי). אתה עושה אותו יהודי בעשרים וחמשה דולר?! כן. שנאמר "כה תברכו את בני ישראל" (במדבר ו' כ"ג). תשלם כ"ה תכנס עם בני ישראל... זה משחק.

29. פעם היה מרן בצרפת, וכל כך התרשם ממנו ז'ק שיראק נדמה לי. כשהרב נסע הוא עמד והסתכל על האוטו עד שהוא נעלם מעיניו. כי הרב היה אומר את האמת בפרצוף ולא מפחד.

30. פעם מישוה באמצע הלימוד רצה לעשן נרגילה. ואיך היו פעם מעשנים? לוקחים נייר, ממלאים אותו במילוי של הסיגריה, סוגרים אותו ואחר כך מעשנים. זה לוקח זמן. אז אמר לו השני, אנחנו לומדים עכשיו, אסור לעשן. אמר לו מי אמר לך שאסור? בוא נשאל את הרב. שאל את הרב "אפשר למלא סיגריה באמצע הלימוד?" אמר לו אסור. אמר לו הראשון לא ככה שואלים, אני יודע לשאול אחרת, הלך לרב אמר לו "תשמע כבוד הרב, אפשר ללמוד בשעה שמעשנים?" אמר לו למה לא? אפשר ללמוד. אמר לו אתה רואה, אפשר ללמוד בשעה שמעשנים... הוא סובב את השאלה כדי שהרב יאמר לו בסדר.

לבכות! ועצרו את הבכי עד מוצאי שבת! אצל הספרדים אין דבר כזה, אם קורה דבר כזה בוכים, לא יכולים. הרגש אצלם מפותח יותר מדאי, אבל אצל האשכנזים השכל גובר על הרגש. אז אומר האר"י - "חדו סגי ייתי" - צריכים להיות שמחים בשבת, ואם היית שמח בחול - "ועל חדא תרתי" - בשבת תשמח כפול. יש פירוש הפוך: "ועל חדא תרתי" - על שמחה אחת שיש לך בשבת, תקבל בימי החול שתי שמחות. "כי יום שמחות הוא ותשמחני".

אור חדש על ציון האיר

בשורה משמחת לשוחרי התורה ולומדיה

הרינו שמחים לבשר לציבור כי יצא לאור עולם הספר החשוב והנפלא



שאלות ותשובות
רביד הזהב
חלק שלישי
על ארבעת חלקי השלחן ערוך



מאת הרב הגאון המפורסם, רבי דוד ברדא שליט"א,

מלפנים רב ומורה צדק, ליוצאי עדת האי גרבא, וחבר בית הדין בכרמסי צרפת.

כבר איתמחי גברא בספריו הקודמים, רביד הזהב, ושער הגן, ושאר ספרים, אשר עלו על שלחנם של מלכים, וקלסורו רבנן, גלייה לדרעיה ונפל נהורא, כל הרואה אומר ברקאי, בן פורת יוסף.

והן עתה הפתיע את עולם התורה בחלק השלישי מספרו החשוב "רביד הזהב", מלא וגדוש בפסקי הלכה בעיון ובבקיאות מדהימה, כדרכו בקודש, ובתלת זימני הוי חזקה.

על כתיבתו של המחבר העיד מרן הגר"ע יוסף זצ"ל, בזה הלשון: "וראיתי כי הגדיל לעשות בהיקפו ובעומקו, בבקיאות רבה ובהבנה מעמיקה וישרה, יורד לעומקה של הלכה במצולות ים התלמוד והפוסקים ומעלה פנינים. כזה ראה וקדש, נגילה ונשמחה בך".

הספר מעוטר במכתבי תהלה מהראש"ל הגר"א בקשי דורון, הגר"ש דבליצקי, הגר"י מאמאן זצ"ל, ויבלחט"א מרן הגר"מ מאזוז שליט"א והגרש"מ עמאר שליט"א ועוד.

מחיר הספר 40 שקלים, לאברכים ובחורי ישיבה 35 שקלים בלבד

אפשר להשיג את הספרים אצל המחבר בפל' 052-551-9062.

בני ברק אצל הרב אדיר כהן, ובישיבת כסא רחמים, ואצל הרב רב אשי ברדא רחוב בירבויים. ובירושלים אצל הרב אוהב ציון רחוב שמואל הנביא 79.

ברכת השם
היה שותף גם אתה בתמיכה וסיוע לישיבת "ברכת השם" מא שדות נגב

בקניית כרטיס הגרלה ע"ס 520 ש"ח (52X10 ש"ח)

הכרטיס מקנה

זכות עצומה לנצח נצחים בתמיכה בישיבת "ברכת השם" השתתפות בקרן הבנין שיחל א"ה ממש בימים אלו 3 שמות לפדיון נפש ביום ההילולא א"ה הגרלה על עשרות פרסים יקרי ערך שי מהודר לכל רוכש

ההגרלה תתקיים א"ה ביום ההילולא של רחל אמנו ע"ה ומורנו הגאון רבי משה לוי זצ"ל ולזכרו של מרן פאר הדור רבנו עובדיה יוסף זצ"ל ביום חמישי י"א בחשוון התשפ"א בליווי ערד

לפרטים חייגו
052-7181805/6/7 | 050-4166237 | 050-4104217
או במייל ybirkathashem@gmail.com

עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר

20 שנה לפטירת מורנו הגאון רבי משה לוי זצוק"ל

24,000 ש"ח לקניה ברשתות "היפר כהן" ו"מחסני השוק"

היפר כהן חנותי השעה

תכשיטי זהב והלולים

השמל מוצרי רכב 3 ימים

תמונת ירחית בלבד

הכותל המערבי

לד. צריך לדעת לארגן עצרת בכותל המערבי, ושם ימחו על כבוד התורה. ולא רק ימחו על כבוד התורה, ימחו גם על כבוד עם ישראל, על כבוד הכותל המערבי, שיבאו פריצים ויחללו אותו. כי זה לא עומד רק על הכותל המערבי, אלא הם ימשיכו הלאה, הלאה מקוואות, הלאה גיור, ועם ישראל ייקרע לגמרי. מה שהבין בן גוריון בזמנו, לא מבינים היום. הוא אמר אנחנו עשינו חוק נישואין וגירושין כדי שהעם יתאחד. לא רוצים לעשות קרע בעם. ואלה לא מבינים, אין להם שכל, אין להם דעת. מה יצא מהרפורמים באמריקה? אחד רפורמי, הבן נשוי לגויה, הנכד כבר גוי גמור. זה מה שיש לרפורמים. אבל עם ישראל שומרי תורה ומצוות. אנחנו מקווים שיבוא המשיח ויגאל אותנו, ונזכה כולנו להיות עם אחד, זמי כעמך ישראל גוי אחד בארץ" (דברי הימים-א' י"ז, כ"א). אמן ואמן.



מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב וכל הקהלות הקדושות והטהורות, הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה השומעים דברי תורה, בין שהם כאן, ובין שהם ברחבי הארץ, ובין שהם בחוץ לארץ. מלכא דעלמא יברך יתכון, ויזכה יתכון, וישמע בקל צלותכון. ויתן לכם בריאות איתנה והצלחה

אמר החסידים האלה אסור להם לבוא בקהל ישראל, פיתם פת של גוי, ויינם יין של נסך, אסור להתחתן אתם. דברים חמורים מאד. באו אליו רבי שניאור זלמן (שחיבר ספר התניא) ורבי מנחם מנדל מויטבסק. לא רצה לקבל אותם לראיון. אמר כתוב בגמרא "אפיקורוס ישראל, כל שכן דפקר טפי" (סנהדרין דף ל"ח ע"ב). פעמיים באו אליו וגירש אותם. ודור אחד אחר כך, תלמידו המובהק של הגר"א רבי חיים מוולוז'ין היה חבר טוב להצמח צדק מליובאוויטש נכדו של בעל התניא. איך אתה חולק על רבך? לא, הרב שלי לא קיבל אינפורמציה נכונה. נתנו לו ידיעות לא מדויקות³¹. וגם המחלוקת בין היעב"ץ ובין רבי יהונתן אייבשיץ אומרים שגם כן היתה מחמת אנשים מחרחרי ריב.

ואוהביו כצאת השמ"ש בגבורתו

לג. והרב שיהיה בריא מה אמר? "אני לא יודע מי זה גדולי ישראל ששאלו ואם בכלל שאלו ואם התשובה הייתה מדויקת". והתברר היום ששאלו גדול אחד, והגדול אמר "אני לא עניתי ככה". אז מה אתה רוצה ממנו?! אם הוא היה יודע כמה הרב עמאר שיהיה בריא עניו, כמה הוא צדיק. אנחנו מכירים קצת מהמעלות שלו. כשלפעמים נפגשים אתו הוא מתענה כמעט כל ערב שבת, (איני יודע אם בגלל שובבי"ם, אבל הרבה פעמים הוא בתענית), ולא אומר לנו שהוא בתענית, אנחנו מאריכים

בערבית, אומרים כמה חידושים, והוא מתעיין ואני לא יודע. אחר כך בא האיש שלו ואומר הרב בתענית, תמהרו, תתחילו "שלום עליכם מלאכי השרת", הרב לא יכול. ומרגיזים אותו, מבזים אותו, והוא שותק ולא מדבר מלה. ממש כמו שכתוב בגמרא (גיטין דף ל"ו ע"ב): "הנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים עליהם הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו"³² (שופטים ה' ל"א). השמש ראשי תיבות הרב שלמה משה שליט"א, זה השם של הרב עמאר. (יש לו שו"ת שמע שלמה. שמע ראשי תיבות שלמה משה עמאר). ככה מדברים עלינו?! אדם לא חושב שמי שהוא פוגע ומבזה תלמיד חכם אין תרופה למכתו (שבת דף ק"ט ע"ב)?! מה אתה מדבר? מה אתה מפטפט? מקסימום תאמר 'אני לא מבין אותו'. אבל ככה לדבר?! לקרוא לו רפורמי?! רשע מרושע! מי יכול לומר דבר כזה?! צריך אדם כזה כפרה וסליחה וכפרה, אלף פעמים צריך לבקש מחילה.

31. קראתי בספר (לא יודע עד כמה זה נכון) שהעידו לפני הגר"א, שהחסידים אוכלים בתשעה באב, אם ככה זה המשך של שבתאי צבי שאומרים שהמשיח הגיע. מגיע להם כל הקללות שבעולם. אבל חסר פרט אחד - תשעה באב שאכלו חל בשבת... איזה יופי. הם באמת אכלו בתשעה באב אבל הוא חל בשבת. אמרו לו גם כן שהם לקחו איזו ילדה ורקדו בה, אוי ואבוי, אלו רשעים, פרוצים בעריות. מה התברר? אחד מהחסידים נולדה לו תינוקת, והיא פחות מגיל שבעה ימים, עשו לה זבד הבת, "יברך את הילדה הנעימה הזאת" (ככה כתוב בסידור) ושמו אותה על איזה מגש של כסף ורקדו בה החסידים. זה נקרא פריצות?! תינוקת בת שבעה ימים. מה אתם עושים?! וככה על זו הדרך, אבל ככה אנשים מעבירים דברים.

32. השמש שמעה חרפתה מהלבנה כשהיא אמרה "אי אפשר לשני מלכים שישמשו בכתר אחד". ואמר לה הקב"ה טוב בסדר, לכי תמעטי את עצמך (חולין דף ס' ע"ב). והשמש האור שלה כפול מהלבנה פי תשעים אלף! ככה כתוב בספר הברית (ח"א מאמר ד' פ"א). האור של השמש מספר אחד בעולם, אין כוכב בעולם שדומה לשמש. יש מספרים שנותנים לכוכבים לפי האור שלהם, והשמש זה מינוס עשרים ושש.

בית נאמן
מעמד אדיר
יום הילולת רחל אמנו
ופטירת רבנו הרב משה לוי זצוק"ל

אברכים תלמידי חכמים מופלגים בתורה ויראת שמים טהורה יקראו מתוך קלף את פיטום הקטורת למענכם 91 פעמים מילה במילה בקדושה וטהרה (עפ"י דברי מו"ח ראש הישיבה רבנו מאיר מאוזז שליט"א) בנוסף יערך סדר לימוד מיוחד לכבוד בעלי הילולא וסעודת אמנים להצלחתכם ושמותכם יוזכרו במעמד אדיר זה

הזהרה הקדוש הפליג בשבח אמירת פיטום הקטורת וזו לשונו: "אמר רבי שמעון, אי בני הוו ידעין כמה עילאה עובדא דקטורת קמי קודשא בריך הוא, הוו נטלי כל מילה ומילה, והוו סלקין לה עטרה על רישיהו ככתרא דדהבא וכו'."

עלות כל שם: 26 ש"ח

למסירת שמות התקשרו או שלחו הודעה: 08-6727523
מענה אנושי 24 שעות, רב קווי | או בעמדות נדרים פלוס

או בתמונה?

תשובה ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 22. נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב בין הפתורים נכונה יוגרל פרס (חובה לציין שם וכתובת בצורה ברורה)



ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א

ל"ע נאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

גליון 185

למען תספור

"החיה מתים תוך בור גלות"

אנחנו קובעים את ראש חדש על פי ראית הלבנה, וזה סמל לעם ישראל שאפלו באשר הם יורדים ויורדים, הם מתחדשים מחדש, וזה כמו הלבנה שבסוף החדש אהה רואה אותה נעלמת ואהה חושב שאין יותר לבנה רק חשך ואפלה ומתחיל לבכות... אבל מה קורה למחרת? הפל מתחדש עוד פעם. לכן אומרים בברכת הלבנה: "ולבנה אמר שתתחדש. עטרת תפארת לעמו כטן, שגם הם עתידים להתחדש כמותה". וזה ממש מפליא, כי כשאתה לוקח את כל ההסטוריה של עם ישראל אהה רואה שהם מיוחדים במינם. והנה בזמן החשמונאים כמעט חדלנו להיות, והקדוש ברוך הוא עשה לנו נסים ונפלאות, שבאו צדיקים - בית דין של חשמונאים, וברוך ה' נצלנו. אחר כך בזמן חרבן הבית היה גורא ואים, ובמיוחד בחרבו העיר ביתר, מה עשה הקדוש ברוך הוא? הביא לנו את רבי עקיבא שהקים את התורה מחדש. אחר כך כשהסתירה תקופת הגאונים (והגאון האחרון היה רב האי גאון שנספטר בשנת ד' אלפים תשצ"ח), מיד שנתים לאחר מכן נולד רש"י. אבל עדן לא נדע איך לפסק הלכה, כי אמנם רש"י פרש לנו את הגמרא אבל יש סתירות בין סגיות לכאן ולכאן (וכדומה) אז איך נפסק? הביא לנו את הרמב"ם. אחר כך נמשך הזמן והגיע "גרוש ספרד" שכתבו עליו בספרי ההסטוריה שהיה כ"חורבן הבית השלישי", למה? כי יהדות צרפת באה לספרד וגם יהודי אשכנז ברחו לספרד, ועכשיו ספרד נפלה אז מה נעשה? אבל ארבע שנים לפני גרוש ספרד נולד מרן [הבית יוסף], והוא אחד את עם ישראל מחדש, בפמה אחד? בשלחו ערוה. אחר כך בדרוננו כמעט לא נשאר כלום מיהדות ספרד ח"ו,



כי היה "אליאנס" [התנועה שיסדה בתי ספר כ"ח] מכאן וההשקלה מכאן (והאשכנזים עוד החזיקו מעמד בכח אבל הספרדים כמעט והלכו מאה), בא הקדוש ברוך הוא והביא לנו את מרן הרב עובדיה זצ"ל שהחיה את הדור הזה, החיה אותו! איך פתב משורר אחד (שתרגם את פרוש המשניות) על הרמב"ם (בהקדמת סדר מועד)? "החיה מתים תוך בור גלות, על עצמותם צפד עורם", כלומר היו מתים בתוך בור הגלות עד שהעור שלהם נצמד על העצמות שכבר לא נשאר להם בשר, "הביא בהם רוח דעת, ועליהם עור בינה קרם". ואם כן תמיד הקדוש ברוך הוא משגיח על ישראל. (גליון 43 אותיות א', ג', ד').

נשא על כתפיו משא של שלשת אלפים משפחות אברכים

צריכים להזכיר את הגאון שקבץ ורבה פעלים לתורה, רבי יוסף אברג'ל זצ"ל (שנספטר ביום כ"ז בתשרי), הוא היה נושא על כתפיו משא של שלשת אלפים משפחות אברכים שהיה מפרנס ומכלכל אותם. ופתח כוללים לאברכים בכל מקום, פעם שלחתי לו מכתב (על ידי הרב אליהו ענקרי שליט"א) ואמרתי לו שבמושב "חלץ" אין כלום, ואולי כבודו ישלח כמה אברכים שיעשו שם כולל, וסימתי לו בברמי קטן: "ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויגדיר", חפץ למען צדקו ראשי תבות חלץ. לקח את המכתב ונשק אותו, כי הוא התפלל איך מצאתי את מושב "חלץ" בפסוק. וכל בחור מהישיבה שמתחנך ורצה להכנס לכולל שלו היה מקבל אותו. היה לו לב רחום וימלא חסד, ופעם היה מישוה מחסידיו שתרם לו אוטו מכתב, אמר לו: אני לא צריך את זה, אני אקח אוטו "טרנטה" והאוטו המכתב ימכר בשביל האברכים לומדי תורה, כי כלו היה חסד. ואמנם הוא נפטר כן במשנים וישמונה כי הוא מצא חן למעלה, ויחם מצא חן בעיני ה" (בראשית ו' ח'), "ומצא חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם" (משלי ג' ד'). (גליון 35 אותיות א').



ידע תדע

א. הרמב"ן (בהקדמה לפרושו על התורה) אומר: "חכמתי קטנה ודעתי קצרה, כנגד סתרי תורה, הספונים בביתה הטמונים בחדרה, כי כל יקר וכל פלא וכל סוד עמוק וכל חכמה מפארה, כמוס עמה חתום באוצרה" (ויש שם עוד חרוזים מאד יפים). כלומר שכל החכמות שבועולם נמצאות בתורה, רק צריך לחפש אותם. והנה נקח דגמאות מהפרשה: היום כשהורפאים מנתחים בן אדם מרדימים אותו, מה המקור לזה? "ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם וישן וינח אחת מצלעותיו" (בראשית ב' כ"א) שזה הנתונים הראשון בהיסטוריה. וכו' אדם שישן וצריך מנורת לילה קטנה כדי שלא יקום בחשך, זה כתוב בתורה: "את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה" (שם א' ט"ז).

ב. ביום רביעי כתוב: "יהי מארת ברכיע השמים" (בראשית א' י"ד), "יהיו למאורת" (שם ט"ו), "שני המארת" (שם ט"ז). והמלה "מארת" כתובה שלש פעמים בלי ו"ו אחרי הרי"ש (או "מארת" או "מאורת"), למה? בזה התורה רמזה לנו שאין כאן שני אורות, אלא בסך הכל האור בא מהשמש והאור של הלבנה לקוח מהשמש. כך כותב רבנו בחיי (פרשת בראשית). (גליון 35 אותיות כ"א וכ"ב).

חיבה

"תיתי" בשבת או בחול?

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי. תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציין שם וכתובת בצורה ברורה). נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב פתרון אשכול קורא:

מתרון החידה: עיר בן חסבות לתכשטים. רבי יהודה הלוי (פיטו "יקר יום השבת") אומר: "דמו עדים לעדיים והמתים אל החיים" עדים - סמורטיים, (כמו "וכבד עדים כל צדקותינו". שיעיה ס"ד, ה') מדמים אותם לעדיים - לתכשטים [במילה לעדיים יש נוספת על המילה עדים, וזו כונת החידה]. ואת המתים - הדתות שלהם (של תנאים) שהם מתות - מדמים אותם לחיים. הוויכוח: אחיה כחן - בני ברק מתרון התמונה: הטאון גדול רבי אלטר מאזוז זצ"ל רב מושב איתן. הוויכוח: נח ענדון - אופקים

הלכה נאמנה

א. האשכנזים אומרים פרשת "ויכלו" [שהיא בכפרשתנו] בליל שבת אחרי תפלת ערבית לפחות בשני אנשים, כי "ויכלו" זה עדות שאני מעיד על הקדוש ברוך הוא, ואם כן צריך שני עדים, "על פי שני עדים" (דברים י"ט ט"ו). רבנו החזון איש היה בוליאן (לפני שהתפרסם בעולם, והוא התפרסם רק כשעלה לארץ, הוא נולד בשנת תרל"ט ועלה לארץ בשנת תרצ"ג כשהוא בן 54, אבל לפני כן הוא היה סגור ונעוה ונפירו אותו רק יחידים סגולה, וכמו רבי חיים עוזר [גורדווינסקי], רבה של וילנא שאמר עליו שהיא אחד מהגדולים), ופעם התפלל בליל שבת אחת בבית הכנסת, ואחרי ששקלם גמרו את התפלה בא אליו אדם אחד ואמר לו: בוא אני אמר לך "ויכלו" כי צריך שני עדים, אמר לו החזון איש: הקדוש ברוך הוא צריך עדים שהוא ברא את העולם? וכי אהה לא רואה את העולם הנפלא הזה? אהה חושב שאהה צריך להעיד עליו? וכי אם לא תעיד עליו אז נחשב שהוא בא מאליו! והתחיל לתת לו מוסר שהעולם מעיד על הבורא שלו. ולמחרת אותו אדם פרסם לכלם שהאברך השתתן הזה הוא גאון עולם, כי אמתול הוא הסביר לו שלא צריך עדים "ויכלו". אבל אצל האשכנזים יש מחלקת אם צריכים עדים ל"ויכלו", ואלו אצל הספרדים אין מחלקת וגם המתפלל ביחיד אומר ויכלו, ולא צריכים עדים לזה.

ב. אבל רבנו הגון איש חי (שנה שניה פרשת בראשית הכ"ט) כותב שלפני שעושים קדוש צריך לומר: "הריני מקבל עלי מצות עשה של התשובה, שנאמר ושבתי עד ה' אלקיך ושמת בקלו", למה? כי אחר הפל "ויכלו" זה עדות, ועד שהוא לא בעל תשובה, העדות שלו פסולה ולכן תכנון שאהה חוזר בתשובה. וככה היה עושה הרב מרדכי אליהו זצ"ל כשהיה מסדר כתבה, היה אומר לעדים שחותרים על התבה שיהיה בתשובה כי עד צריך להיות צדיק, ולכן אם יש לעד משהו לא בסדר אז הוא מקבל עליו תשובה. (גליון 35 אותיות י"ט וכ' והערה 16).